



ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законів України
щодо захисту прав осіб, які були захоплені в заручники
(реєстр. № 6231-1 від 5 квітня 2017 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 16 листопада 2017 року (протокол № 65) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо захисту прав осіб, які були захоплені в заручники (реєстр. № 6231-1 від 5 квітня 2017 року), поданий народним депутатом України Веселовою Н.В. (далі – Законопроект).

Згідно із пояснювальною запискою завданням розроблення та прийняття Законопроекту є посилення соціально-правового захисту членів сімей заручників та військовослужбовців, які були звільнені із незаконного утримування в заручниках терористичних формувань.

У національному законодавстві України, зокрема в статті 1 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» від 20 березня 2003 року №638-IV, міститься дефініція терміну «заручник», а здійснення захоплення заручників визначається як один із видів терористичної діяльності. Втім, законодавством поки не передбачено спеціальних правових норм, які б регламентували статус саме цієї категорії осіб та не передбачено можливості отримання ними окремих правових гарантій, а також соціальної допомоги з боку держави, незважаючи на те, що у зв'язку з необхідністю вжиття заходів з метою визволення захоплених в заручники військовослужбовців та їх подальшої реабілітації, такі військовослужбовці, а також члени їх сімей, особливо потребують грошової допомоги.

Для досягнення зазначеної мети пропонується внести відповідні зміни до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» та Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».

Прийняття вказаного Законопроекту, за твердженням автора, сприятиме підвищенню соціально-правового захисту осіб, звільнених з незаконного утримання в заручниках та членів їх сімей, відновить соціальну справедливість щодо грошового забезпечення цієї категорії осіб.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з наступного.

У Конституції України зазначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8). За приписом частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

В Україні як демократичній, правовій державі людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю; права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (статті 1, 3 Основного Закону України).

Відповідно до положень Конституції України усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах, права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними (стаття 21), конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані, при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (частина друга, третя статті 22), громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом (частина перша статті 24), кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей (частина перша статті 68).

Права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина, основи національної безпеки, засади цивільно-правової відповідальності визначаються виключно законами України (пункти 1, 17, 22 частини першої статті 92 Конституції України).

Крім того, відповідно до частини першої статті 9 Конституції України, чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

У статті 13 Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму (ратифіковано Законом України від 31 липня 2006 року № 54-V) визначено, що кожна Сторона вживає таких заходів, які можуть бути необхідними для захисту й підтримки жертв тероризму, здійсненого на її території. Ці заходи можуть включати, завдяки використанню відповідних національних схем та з урахуванням національного законодавства, зокрема, надання фінансової допомоги й компенсації жертвам тероризму та близьким членам їхніх сімей.

У Рішенні від 12 лютого 2002 року № 3-рп/2002 Конституційний Суд України зазначив, що Конституція України як головне джерело національної правової системи є також базою поточного законодавства. Вона надає можливість урегулювання певних суспільних відносин на рівні законів, які конкретизують закріплені в Основному Законі положення (абзац перший підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини).

Зважаючи на зазначене, а також на те, що Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України), внесення запропонованих проектом Закону змін до чинного законодавства узгоджується з нормами Конституції України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо захисту прав осіб, які були захоплені в заручники (реєстр. № 6231-1 від 5 квітня 2017 року), поданий народним депутатом України Веселовою Н.В., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized initials and a long horizontal stroke extending to the right.

Р.П. КНЯЗЕВИЧ